

Тарас ДОБРІВСЬКИЙ,

аспірант кафедри регіонального управління, місцевого самоврядування та управління містом НАДУ при Президентіві України

ПЕРЕДАЧА ПОВНОВАЖЕНЬ ЩОДО НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ОРГАНАМ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Реалізація принципу децентралізації на практиці полягає, з одного боку, в максимальному наближенні публічних послуг до громадянина, з іншого, яким чином вони надаються органами влади на місцевому рівні. Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг» від 16.05.2014 р. № 523 ухвалено надання низки найбільш популярних серед населення адміністративних послуг (зокрема, реєстрація юридичної особи або фізичної особи, яка має намір стати підприємцем, реєстрація права власності на нерухоме майно, реєстрація місця проживання особи, оформлення та видача паспорта громадянина України, оформлення та видача або обмін паспорта громадянина України для виїзду за кордон) через центри надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП).

Однак, проведений низкою громадських організацій моніторинг впровадження надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через ЦНАП свідчить про те, що спектр таких послуг є неоднаковим, - це, в свою чергу, не забезпечує рівні умови отримання найбільш затребуваних з них громадянами. До основних проблем, що виникають у процесі запровадження надання послуг органів виконавчої влади через ЦНАП є [1]:

- низький рівень взаємодії між територіальними підрозділами органів виконавчої влади й органами місцевого самоврядування, місцевими адміністраціями, при яких утворені ЦНАП, для організації надання адміністративних послуг;

- неналежна підготовка надавачів послуг (невчасні внесення необхідних змін до інформаційних і технологічних карток, передача цих карток і бланків послуг до ЦНАП, невнесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють питання надання адміністративних послуг у відповідних сферах та інше);

- неготовність ЦНАП до надання переданих адміністративних послуг (брак приміщень для надання розширеного їх переліку, брак персоналу та недостатній рівень його професійної підготовки, низький рівень оплати працівників і відсутність мотивації до якісної праці внаслідок цього тощо);

- відсутність електронного документообігу між органами виконавчої влади та ЦНАП, що ускладнює й уповільнює обмін інформацією та документами, необхідними для надання адміністративних послуг громадянам, збільшуючи навантаження на працівників ЦНАП.

Сьогодні найбільшу кількість ЦНАП створено в Харківській, Київській, Дніпропетровській та Львівській областях. Соціологічні опитування свідчать про переважну задоволеність громадян якістю обслуговування в ЦНАП, ніж в

органах державної влади. Так, у 2014 р. рівень задоволеності обслуговуванням у конкретних державних установах вказує та те, що інстанції з оформлення субсидій, державної допомоги та інших видів соціальної допомоги 22 % опитаних віднесли до установ, роботою яких громадяни задоволені, і 21 % - ні. Серед найбільш позитивних елементів найчастіше згадувались: чіткі пояснення щодо усіх обставин справи та потрібних документів (23,5 %), коректність поведінки посадових осіб (19,4 %), зручні години прийому (16 %). Крім того, 13 % респондентів зазначили, що в їхньому місті створено ЦНАП; досвід звернення за певною послугою до нього мають 36 % опитаних, 59 % з яких задоволені його роботою, частка незадоволених склала 37 % [2].

У 2014 р. найбільша кількість звернень до ЦНАП надійшла в м. Києві (270 298), у Вінницькій (652 803), Харківській (301 229) і Хмельницькій (145 399) обл.; найбільша кількість результатів наданих адміністративних послуг становила в м. Києві (215 676), Волинській (123 844), Хмельницькій (121 946), Сумській (120 485) областях. У 1 кварталі 2015 р. найбільшу кількість звернень до ЦНАП зафіксовано в м. Києві (100 111), Харківській (124 573), Київській (106 088), Одеській (90 855) обл.; найбільшу кількість результатів наданих адміністративних послуг – в м. Києві (74 217), Хмельницькій (79 597), Волинській (75 583), Одеській (74 571), Сумській (73 425) областях [3].

На наш погляд, позитивним кроком є затвердження розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 р. № 523-р переліку адміністративних послуг органів виконавчої влади, які надаються через центр надання адміністративних послуг (з 52 позицій) [4]. Крім того, в світлі проведення реформи децентралізації 09.04.2015 р. було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та удосконалення містобудівного законодавства», яким запропонована зміна відносин у сфері містобудування, зокрема, передача будівельного контролю із загальнодержавного на місцевий рівень, позбавлення Державної архітектурно-будівельної інспекції України безмежних повноважень. За виключенням деяких положень Закон набирає чинності 01.09.2015 р.

У всіх демократичних країнах базові адміністративні послуги надаються органами місцевого самоврядування або віддано на аутсорсінг. Постановою Верховної Ради України від 14.06.2015 р. № 587-VIII прийнято за основу проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг». Згідно якого повноваження між органами місцевого самоврядування й органами виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою розподіляються за принципами субсидіарності та децентралізації, а також удосконалюються процедури й умови надання адміністративних послуг, що дозволить забезпечити доступність і належну якість останніх.

Слушним є створення в кожній об'єднаній територіальній громаді центру надання адміністративних послуг. В об'єднаних громадах будуть знаходитися

територіальні підрозділи органів державної влади: пенсійний фонд, органи соціального захисту, казначейство, з району передаються реєстраційні повноваження. Утворення ЦНАП стане додатковим стимулом отримання коштів у бюджет з платних адміністративних послуг. Якщо зараз ці кошти отримує держава, то після реформи – органи місцевого самоврядування. В об'єднаних територіальних громадах постане питання пошуку професійних кадрів, які зможуть виконувати всі ті функції, які держава передасть на місця.

Таким чином, ефективне та прозоре державне регулювання у сфері надання адміністративних послуг є запорукою створення сервісної держави. Саме на рівні органів місцевого самоврядування мають надаватися адміністративні послуги, які мають найбільший попит серед мешканців територіальних громад, зокрема, реєстрація місця проживання та заняття з місця проживання, ведення відповідного реєстру мешканців, ліквідувавши, таким чином, потребу у збиранні довідок про склад сім'ї, проживання тощо, державна реєстрація юридичних і фізичних осіб-підприємців, речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, земельних питань, реєстрація транспортних засобів і видача посвідчення водія та інші.

Передача відповідних повноважень на місця та створення ефективних і прозорих умов для отримання адміністративних послуг унеможливить корупцію та надасть рівні умови для споживачів таких послуг. На наш погляд, це дозволить сформуванню ефективного місцевого самоврядування та територіальну організацію влади для створення й підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних і доступних публічних послуг, задоволення інтересів громадян у сферах життєдіяльності на відповідній території.

Список використаних джерел

1. Проблемні питання децентралізації адміністративних послуг в Україні : аналітична записка [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1797/> – Заголовок з екрану.

2. Матеріали з опитування [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Фонду «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва. – Режим доступу : <http://www.dif.org.ua/ua/polls/2015a/ocinki-naseleennja.htm> – Заголовок з екрану.

3. Узагальнена інформація за результатами моніторингу виконання органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування вимог Закону України «Про адміністративні послуги» за 2014 рік [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної регуляторної служби України. – Режим доступу : <http://www.dkrp.gov.ua/info/4081.htm> – Заголовок з екрану.

4. Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг : Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 р. № 523-р // Урядовий кур'єр від 05.06.2014 — № 100